

5360

ACC. N:R.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Karna Andersson*
 Härad: *Flarjagers* Adress: *T. Haraby 4 Dösjöåkra*
 Socken: *W. Haraby* Berättat av:
 Uppteckningsår: *1938* Född år *1863* i *T. Haraby socken*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör byggn. & hestagille n. 1

Skattegille " 3

Klinegille " 4

Pingegille " 5

Besättningsstat fr. mitten år 1840 till n. 7-11.

Skriv endast på denna sida!

11 sid.

Det bli ej möjligt jag kan vara på den fråge-
listan. Den gården i Flåkantar, den jag är född,
utflyttades dit vid inköpet 1833 av min farfar.
Och sen skatte de liksom mera sig själva. Så den
tatter aldrig om några särskilda arbetaresgillen i min
ungdom, utan brydegille o hästgille, som alltså
slogs ihop till ett, en gång på hösten när linet kunde
bli färdigt. Då var det alltid några manns som
skulle bryda kören om f. m. i brydhusen. O sen gick
de hem o klädde sig fina, o tog med sig en bom till
hästgille på e. m. vid 2 eller 3 tiden. Och då så många som
hade hjälpt till med skörden, o så gerna skolmästarens
o sinna o smickaren o någon granne. O då var bordet
dukad till middag, med så bli tallrikarna med de
kinesiska mänstret på, o knivar o gafflar o pläter-
skedarna (vita metallskedar). Så börja middagen
med en smörgås o snaps, o sen besura bönor med

kokt rikt skinke, o kokt rikt lamskinke, o kokt
hjärt-pölsa. Sen va de färska rappa mäs blimp o morätter
o så lönsastek o potåter o klenäter o vjtt efteråt.

Sen fick di rosa sig så gott di kunde. Var du nån
som kunde spela dragspel eller den dans i sommarstuan,
annars gick dit att dansa vid sång också.

Så skulle manna ha Toddy, lagad av kokt vatten
tappsockerbitar o rom. De äldre spelade guma kort,
sista stick o ibland kille. Så om ett par timmar
fick fruntimmerna kaffe o kakor. O sen gick tiden
fort till kl. 10, då bjöds på kvällsmat, vanligtvis
lamsvika o rögröd. O sen va gillit slut,
men kom ihåg o talades om länge.

Så en tid efter blev det skättegille, men det var bara gille te namnet, ty det var bara arbete hela dan.

Den kom några kvinnor tillhvarans och skatte bören på boen, och då rök de omkring av skävorna, så man kunde knappt andas. Då var det som vanligt när det var något särskilt styft arbete, alltid risengröd te midda, och stekt fläsk och äggakaga te mestan. Då i vardagslag var det ej så noga med serveringen.

Då var det aldrig duk på bordet. Tre stora gröda fad vattes på de långa stuebord, och mellan dem stora melkafad. Så ett ^{par} smörkappar, och några brödkivor på bara bordet, och så drickakrusad förstår. Så lades hornskedar runt omkring vid bordskanten, och några knivar.

Så lades en smörklikk mitt i grödfatet. Så fick de vänta sig runt bordet, och ta en sked. Så äto de alla gemensamt ur faten, och doppade i smörkåpan. Någon tog en smörgås efteråt, för som de sa, inte gröda hästen skulle komma.

Fog has aldrig sett nåt klinegille, men min mor
hade varit med på ett vänt, så hon talte om hur det
gick till. Då skulle de gå till på morgonen te
gilles, o heta gilleslaved va budat. Stommet,
korsviket te tångan var ju färdigt. Så skulle de
sättas mindre trästakar emellan korsviket, och
de skulle flätas halvt emellan, till att hålla leret med.
Så var närm som skulle göra leret till, blandas det med
vatten o röra ihop, så det blev jämt o lagom hårt att
smäcka i väggen. Andra skulle bära leret till dörren som
klinte. Så var de en dräng o en tjej kom stå mitt för varandra
vid var sin sida om väggen, drängens rite på gården o Tösen
inne i huset. Så togo de med händerna leret o smäckte i
väggen, o höllo mot varandra så väggen skulle stå.
Oslätade till så gott de kunde. O skulle tångan helst va
gjärn te midda. Då skulle de gå hem o tvätta se o klä
se i högtidsdräkt, o komma igen o hålla gille nä mest
o dryck o dans ve fiolmusik mest hela natten.

Skriv enlöst på denna sida!

Efter morgonstunden var det på 1830-talet.

Jag minns ett pingesgille i granngården, när jag var tio år. Mina föräldrar o min vuxna syster var med, så jag fick ju höra något derom. Tillställare var ungdomar från byn. Men det märkvärdigast var ju att jag fick se den fina stassen, när de kommo hem pingstafton o tiggde te gillet.

Det var några drängar som var lite utklädda i vita byxor må mörka revärer, o jackor me bälte om livet, o granna pappersmässen på huvudet. Så hade de stora flata korgar me böga grepar, som varo svade me kurlöta silkepapper o pappers-blommor. De buso två o två i varje korg o gick i en rad efter varandra. Den var nog en tio stycken korgar. I den främste korgens grepe hängde en penningspung av sammet, broderad me kurlöta silke. De kommo in i stugan o satte korgarna på de långa bordet så många som fick plats, di andre

fick stå på golvet i rad. Så var det en som höll tal
o talade om deras ärende. Om de kunde få lite i
nån korg eller i pungen. Vad man hade eller unnade
dem behövde de, bröd, smör, ost, ägg, fläsk eller
allt i matväg. De hade t. o. m. en flaska, ifall någon
ville slå ett par supar brännvin på den. Det skulle
användas till gillet pingstdagarna, de fick ju köpa
mera som behövdes. Första dagen var alla gifta
män o kvinnor der, o andra dagen mest ungdom, drängar
o pigor. Ett par fiolspelare stodo för musikken, och
der dansades på logen.

Drängarne hade fönt varit derhemma valborgs-
mussocaféer, o sjungit maj. De sätte gräns kristen i
halsstatket över farstudsören. Visan minns jag ej.
Men far tog brännvins flaskan o ett glas, o gick
ut o ljöd på dem, o så fick han reda på att
der skulle bli pingesgille te nästa.

Min fars bror hade bröllop på 1840-talet, då min far
 var förordad o. talesman, o. då höll dessa tal som
 jag vill uppteckna. Bådgemanen med sin släkt o. sitt
 gilleslag skulle köra en hel mil i stass till bröllops-
 gårdens i en annan by. Så var det två drängar
 som red före stassen. När de kommo i närheten
 av bröllopsgårdens skulle de rida förut o. hålla tal,
 o. sen tillbaka till stassen o. säga att de voro välkomna.
 Detta tal:

"Goddag godavänner, förlåt att
 vi komma så dristiga, vårt ärende låter icke
 vara eder helt obekant. Jag har en ödmjukt
 hälsning från drängen hederlige o. förståndige
 P. N. från att han är på sin resa med
 ett litet sällskap och vill här intaga, emedan han
 sitt påbegynte äktenskap med pigan hederlige
 och dygdigaamma H. A. här på stället ingår
 och fullbordar. Dergjäre om det är detta laget

vilja samt värdens o värdinnans medgivande
så är det vår begäran att med vårt sällskap
här få gvasstanna en liten stund. Derpå jag utar
någon ä här varande släktingar o lag, ar- väntar
ett gunstigt o benäget svar. ja. För ett gott o
benäget svar tackar jag ödmjukast."

Så på kvällen när di körde hem, skulle di också
rida tillbaka o tacka.

Edra talit: "God afton goda vänner! Förlåt
oss vi komma tillbaka igen, visst icke ar något
nödtorftighets behof ty dertill hava vi icke ar nöden,
utan endast och allena låta eder veta att vårt
lag ar lyckligen statta på sin resa, och att denne
person som vi hit beledigat i dag till sin kära
fästma, ar nu lyckligen förent med ett så
heligt band att ingen utan döden kan dem
åthjilja. önskar vi att Herrans engel måtte

bevara dem vä, som han bevara den unge Tobias
 då han tog sig hustru. Ja givne Gud att utav desse
 måtte bliva ett välsignat par, dem själve till
 inbördes glädje o framma, samt alla oss och
 deras följelagare till glad tillfredställelse
 för framtiden. Vi hålla då ett Gudi behagelit
 bröllop. Någoting vidare tillåter tiden mig
 icke att orda, hvar för jag helt kort ljuder
 eder godnatt godnatt. Dagen efter var det gilla ägen.
 3dje talet: "Goddag goda vänner och tack
 för i går. Jag vill tilltala eder med en och
 samma hälsning som Frälsaren fördomtid
 tilltalade sina apostlar, då han säger: frid
 vare med eder. Ja jag har en kär o vänlig
 hälsning från vårt hedervärda lag att di
 är på sin resa och vill has eder gästa en stund.
 Någoting vidare vårt ärende angår för i dag

vill jag icke omtala, ty det tror vi oss hava
någon annan uti vårt välskap som det
närmare ut tyds skall, därför jag i korthet
avväntar det svar att jag förväntar vi
äro kärkomma". Så vid hemresan igen hölls
4:de talit: "Tack för idag goda vännen, förlåt
oss vi komma så dristit tillbaka igen, visst
icke för någon nödtyngd ty vi äro över
måttan unpfägnade, och icke heller på det att
vi någon förskräcker ty ingen olycka har
timat vårt lag. Utan ändast för att lägga
ned en ödmjukt tacksägelse för allt vad vi
här hava åtnjutit idag, först o främst till
den hederliga vardinna här på stället
som för oss idag hållit öppet både spis, bänk
o disk och oss så rundeligen unpfägnat.
Ja jag får icke förgäta att tacka

5360

11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

11

dessa hederliga kvinnor för allt det di
 hara utskurit och kring burit, ja jag vill
 betacka eder alla en och var, traktören
 kock källare, sven o spelemän. önskar jag
 eder alla till slut för all eder väl vilja
 och omak. Guds milda rika nåd och
 välsignelse. gonati gonati heder vardas vännis.

Sen dan derpå skulle brudparet me hela
 brudens släkt o lag, stassa te brudgummens
 hem, o hålla gille der.